

Rigs thule

Det følgende eddadigt stammer fra et manuskript fra 1400-tallet. Tekstens indhold og form viser dog at teksten er betydeligt ældre. Sandsynligvis fra før kristendommens indførelse.

1.

Man sagt, at engang
gik ad grønne stier
den gamle kraftige,
kyndige As (betegnelse for den vigtigste gudegruppe i førkristen nordisk religion)
- på vandring var Rig,
den raske, stærke.
Han gik midt på vejen,
blev ved med at gå.

2.

Et hus der lå
med lukket dør.
Han gik indenfor,
der var ild på gulvet.
Grå af slid
og slæb og trang
sad Ae (oldefar) og Edda (oldemor),
ældgammelt klædt.

3.

Rig forstod
at råde dem godt.
Han satte sig midt
på bænken,
Husbond og viv
ved hver hans side.

4.

Edda gik
efter groft brød,
det var kluntet og tungt,
med klumper af avner (skallen uden om kornet).
Hun lagde det midt på
det lille bord
og satte en skål
med suppe ind.

5.

Rig forstod
at råde dem godt -
stod op igen,
ville gerne i seng.
Han lagde sig midt på
lejet derinde,
husbond og viv
ved hver hans side.

6.

Så tøvede han der
tre døgn i alt,
og nu gik der
ni måneder.
Edda fik en søn,
han blev overhældt med vand,
havde brunsort hud;
det barn hed Træl (slave).

7.

Han var ru på sin hånd
af rynket skind,
havde knudrede knoer
tykke fingre,
et tvært ansigt,
bøjet tyg
og knoglede fødder.

8.

Han voksede til
og trivedes godt,
havde gode kræfter,
gjorde gavn dermed.
Bast han bandt,
dynged bunker sammen,
bar ved (kviste og grene) til huse
den hele dag.

9.

Til den gård kom
en dag en kvinde
med sår under fødderne
og solbrændte arme.
Næsen var kroget
hendes navn var Tir.

10.

Hun satte sig midt på
bænken,
og husets Søn
sad ved siden.
De talte, de to,
og tømrede en seng,
Træl og Tir -
og tiden gik.

11.

De boede og avlede børn
De kaldtes, tror jeg,
Klods og Skrighals,
Drog og Drivert,
Drønnert, Muger,
Tyksak, Tølper,
Tamp og Svin,
Skrut og Lavben.
De lavede gærder,
gødede vange,
vogtede svin,
passede geder,
gravede tørv.

12.

Deres døtre var
Drunte og Klunte,
Flæskeskank
og Skrabenæse,
Bralre, Mær
og Ildsted,
Pjaltetøs
og Traneben.
Af dem er avlet
trællenes ætter

13.

Rig skulle længere,
gik ligefrem,
kom da til en hal
dens dør stod på klem.
Han gik indenfor,
der var ild på gulvet.
Ægteparret
ved arbejdet sad.

14.

Manden hugged stok
til en væverstol,
hans skæg var plejet,
håret redt og pænt.
Skjorten tætsiddende
et skrin på gulvet.

15.

Den raske viv
satte rokken i gang
bredte armene ud,
gjorde klar til vævning -
bar bånd om hår,
over barm et forklæde,
tørklæde om hals,
spænde på skulder.

16.

Det var Afes (bedstefar)
og Ammas (bedstemor) hus.
Rig forstod
at råde dem godt,
satte sig midt på
bænken,
husbond og viv
ved hver hans side.

17.

[Dele af verset mangler]
Da tog Amma
....
der kogtes en kalv,
en dyr ret.

18.

Rig forstod
at råde dem godt -
stod op igen,
ville gerne i seng.
Han lagde sig midt på
lejet derinde,
husbond og viv
ved hver hans side.

19.

Så tøved han der
tre døgn i alt,
og nu gik der
ni måneder.
Amma fik en søn,
han blev overhældt med vand;
havde rødmosset hud og friske øjne,
de svøbte ham i hør og kaldte ham Karl (bonde).

20.

Han voksede til
og trivedes godt,
han tæmmede okser,
laved en plov,
tømrede huse,
tækkede lader,
gjorde sig vogne,
gik og pløjede.

21.

De hentede en nøglesmykket
kvinde hjem;
hun var gedeskindsklædt
og blev gift med Karl.
Snør hun hed,
hun tog sløret på (tegn på at hun er en gift kvinde);
Lagen de bredte
og byggede en gård.

22.

De boede og avlede børn
De hed Ejer og Først,
Fri, Frels, Smed,
Bred og Bonde,
Bringeskæg,
Bofast, Bosat,
Bold og Stovt.

23.

Døtrene havde
disse navne:
Viv, Brud, Væn,
Vakker, Hustru,
Stolt, Mø, Strunk,
Stille, Driftig.
Fra de børn
stammer bøndernes æt.

24.

Rig skulle længere,
gik ligefrem,
kom da til en sal
med en dør mod syd.
åben den stod
- i stolpen en ring.
Ind han steg;
der var strå på gulvet.

25.

Ægteparret der
så hinanden i øjet,
Fader og Moder -
Fingrene legede.
Husbonden sad
og snoede en streng,
lavede en bue,
skæfted pile.

26.

Hans viv sad
og så på sin arm,
strøg over linet (hørstoffet),
havde hovedsmykke på,
bar en broche på bryst,
bølgende slæb,
blåstribet kjortel.

27.

Rig forstod
at råde dem godt
Han satte sig midt på
bænken,
husbond og viv
ved hver hans side.

28.

Da tog Moder
en mønstret dug,
den var hvid af hør,
og lagde den på.
Dækkede så
på dugen med brød,
fint og hvidt
af hvedemel.

29.

Hun satte fulde
fade frem,
glinsende skinker,
godtstegt fjerkræ.
Der var vin i en kande,
hver bæger forgyldt -
De talte og drak,
og dagen gik mod sin slutning.

30.

Rig forstod
at råde dem godt,
rejste sig op
og redte en seng,
lagde sig midt på
lejet derinde,
husbond og viv
ved hver hans side.

31.

Så tøvede han der
tre døgn i alt,
og nu gik der
ni måneder.
Moder fik en søn,
han blev overhældt med vand,
havde lyst hår og fin hud,
de svøbte ham i silke og kaldte ham Jarl (høvding).

32.

I det hjem
voksed Jarl op,
svang skjold med flid
og flettede strenge,
kunne ride en hest,
og jage med hunde,
svinge et sværd
og svømme sikkert.

33.

En dag fra risene (bevoksningen)
Rig kom gående,
Rig kom gående;
lærte ham runer,
gav ham sit navn
var sin søn bekendt,
gav ham i eje
den nedarvede jord.

34.

Så råded han ene
over atten gårde,
delte skatte ud,
lod alle få -
klenodier, smykker,
smækre heste -
delte sit guld,
huggede ringe (ringe af sølv eller guld, anvendt som betalingsmiddel) over.

35.

Bud ad våde
veje kørte;
de kom til en hal,
hvor Herse boed.
Han havde en smuk,
smalfingret datter,
kløgtig og lys -
hun kaldtes Erna.

36.

De bejled og kørte
så bort igen;
hun blev gift med Jarl,
gik under slør.
De boede sammen,
var begge glade,
fik mange børn
og milde kår.

37.

Båren var ældst,
derefter kom Barn,
Yngling, Ætling,
Arving og Gut,
Afstammer, Efterkommer
- samt Søn og Svend,
oplært blev de
i svømning og spil.

38.

Så kom Ungersvend -
men yngst var Kong.
Al Jarls æt (slægt)
voksede op der,
red gangere til,
glatted pile,
runded skjolde,
prøvede spyd.

39.

Kong den unge
kendte runer,
Runer til liv,
Runer mod alder,
kunne også frelse
folk i farer,
døve sværd
og dæmpe vande.

40.

Han forstod fugle,
kunne slukke ild,
mindske vrede,
mildne sorger.
Havde otte kæmpers
kraft og styrke.

41.

Med Jarl Rig holdt han
en runekamp -
overlistede ham,
den unge sejrede.
Derved vandt
og erhvervede han ret
til at kalde sig Rig
og kende runer.

42.

Kong red ud
i krat og skov,
leged med pile,
løkked fugle

43.

En krage skreg ud
- den sad på en kvist -:
"Skal den lokkeleg
vare længe, Kong!
Det var stoltere færd
på en stejlende hest
med sværd i hånd
en hær at slå.

44.

Dan og Danp
har dyre haller,
rigere Odel,
end I har haft.
De kan ride
det rullende skib,
prøve en æg (sværdklinge),
tilføje sår.

45.

Han red modig gennem
den mørke skov,
over våde klipper,
til han kom til en hal.
Strid der blev
og blodig jord,
kæmper han slog
og vandt sig land.